

Dokument z posiedzenia

B9-0532/2021

19.10.2021

PROJEKT REZOLUCJI

złożony w następstwie oświadczeń Rady i Komisji

zgodnie z art. 132 ust. 2 Regulaminu

w sprawie kryzysu praworządności w Polsce i nadrzędności prawa UE
(2021/2935(RSP))

Roberta Metsola, Jeroen Lenaers, Tomas Tobé

w imieniu grupy PPE

**Juan Fernando López Aguilar, Iratxe García Pérez, Simona Bonafè,
Marek Belka, Helène Fritzon, Birgit Sippel, Katarina Barley, Robert
Biedroń, Leszek Miller, Łukasz Kohut, Włodzimierz Cimoszewicz, Elena
Yoncheva, Domènec Ruiz Devesa, Sylvie Guillaume, Marc Angel, Thijs
Reuten, Evin Incir, Cyrus Engerer, Nils Ušakovs, Johan Danielsson**

w imieniu grupy S&D

**Malik Azmani, Olivier Chastel, Anna Júlia Donáth, Sophia in 't Veld,
Fabienne Keller, Moritz Körner, Nathalie Loiseau, Jan-Christoph Oetjen,
Morten Petersen, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoș Tudorache,
Hilde Vautmans, Guy Verhofstadt, Svenja Hahn**

w imieniu grupy Renew

**Sergey Lagodinsky, Terry Reintke, Tineke Strik, Sylwia Spurek,
Gwendoline Delbos-Corfield, Diana Riba i Giner, Alice Kuhnke, Patrick
Breyer, Saskia Bricmont, Daniel Freund, Ernest Urtasun, Kira Marie
Peter-Hansen, Rosa D'Amato, Francisco Guerreiro, Monika Vana, Sara
Matthieu, Claude Gruffat, Kim Van Sparrentak, Bas Eickhout, David
Cormand, Hannah Neumann, Alviina Alametsä, Rasmus Andresen, Jordi**

**Solé, Marie Toussaint, Mounir Satouri, Piernicola Pedicini, Sven Giegold,
Niklas Nienß, Anna Cavazzini, Ignazio Corrao, Eleonora Evi**
w imieniu grupy Verts/ALE
Konstantinos Arvanitis
w imieniu grupy The Left

Rezolucja Parlamentu Europejskiego w sprawie kryzysu praworządności w Polsce i nadrzędności prawa UE (2021/2935(RSP))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (zwaną dalej „Kartą”),
- uwzględniając art. 1, 2, 4 i 19 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając art. 49 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka oraz powiązane orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE),
- uwzględniając uzasadniony wniosek Komisji zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE dotyczący decyzji Rady z dnia 20 grudnia 2017 r. w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności (COM(2017)0835),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2020/2092 z dnia 16 grudnia 2020 r. w sprawie ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii¹ (rozporządzenie w sprawie warunkowości w zakresie praworządności),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie sprawozdania Komisji na temat praworządności z 2020 r.⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 września 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie stwierdzenia wyraźnego ryzyka poważnego

¹ Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 1.

² Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

³ Dz.U. C 395 z 29.9.2021, s. 2.

⁴ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0313.

- naruszenia przez Rzeczpospolitą Polską zasady praworządności⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie opracowania wytycznych dotyczących stosowania ogólnego systemu warunkowości służącego ochronie budżetu Unii⁶,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 września 2021 r. w sprawie wolności mediów i dalszego pogarszania się stanu praworządności w Polsce⁷,
 - uwzględniając komunikat Komisji z 30 września 2020 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2020 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2020)0580),
 - uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 lipca 2021 r. pt. „Sprawozdanie na temat praworządności z 2021 r. Sytuacja w zakresie praworządności w Unii Europejskiej” (COM(2021)0700),
 - uwzględniając art. 132 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że zgodnie z art. 2 TUE Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawa, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości;
- B. mając na uwadze, że 29 marca 2021 r. premier RP złożył do powszechnie kwestionowanego i nielegalnego „Trybunału Konstytucyjnego” wniosek o zbadanie, czy postanowienia TUE dotyczące nadrzędności prawa UE i skutecznej ochrony sądowej są zgodne z Konstytucją RP⁸;
- C. mając na uwadze, że postanowieniem z 14 lipca 2021 r. TSUE zarządził środki tymczasowe, o które wystąpiła Komisja na mocy art. 279 TFUE i które dotyczą funkcjonowania Izby Dyscyplinarnej polskiego Sądu Najwyższego oraz zawieszenia dalszych przepisów polskiego prawa mających wpływ na niezależność sądów⁹;
- D. mając na uwadze, że 14 lipca 2021 r. nielegalny polski „Trybunał Konstytucyjny” orzekł, iż postanowienia tymczasowe TSUE dotyczące struktury sądów w Polsce są niezgodne z Konstytucją RP¹⁰;
- E. mając na uwadze, że 15 lipca 2021 r. TSUE orzekł w wyroku w sprawie C-791/19¹¹, iż system środków dyscyplinarnych dla sędziów w Polsce nie jest zgodny z prawem UE;
- F. mając na uwadze, że 6 października 2021 r. TSUE orzekł, iż przeniesienie sędziego bez

⁵ Dz.U. C 385 z 22.9.2021, s. 317.

⁶ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0348.

⁷ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0395.

⁸ Wniosek w sprawie K 3/21.

⁹ Postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 lipca 2021 r., sprawa C-204/21 R, *Komisja przeciwko Polsce*, EU:C:2021:593.

¹⁰ Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 lipca 2021 r., sprawa P 7/20.

¹¹ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 15 lipca 2021 r., sprawa C-791/19, *Komisja przeciwko Polsce*, EU:C:2021:596.

jego zgody z jednego sądu do drugiego lub między dwoma wydziałami tego samego sądu może naruszać zasady nieusuwalności i niezawisłości sędziów¹²;

- G. mając na uwadze, że 6 października 2021 r. wiceprezes TSUE oddaliła wniosek Polski o uchylenie postanowienia wiceprezes TSUE z dnia 14 lipca 2021 r. nakazującego zawieszenie stosowania przepisów krajowych dotyczących w szczególności właściwości Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego¹³;
- H. mając na uwadze, że 7 października 2021 r. nielegalny „Trybunał Konstytucyjny” przedstawił decyzję w sprawie K 3/21, przyjętą przy dwóch zdaniach odrębnych, w sprawie wniosku zainicjowanego przez Premiera RP w dniu 29 marca 2021 r., i uznał przepisy TUE za niezgodne z Konstytucją RP z wielu powodów;
- I. mając na uwadze, że 10 października 2021 r. ponad 100 tys. polskich obywateli demonstrowało pokojowo w całej Polsce, aby pokazać swoje poparcie dla członkostwa Polski w UE;
- J. mając na uwadze, że 12 października 2021 r. wyrok w sprawie K 3/21 opublikowano w Dzienniku Ustaw RP¹⁴, nadając mu tym samym moc prawną w polskim systemie prawnym;
- K. mając na uwadze, że Stowarzyszenie Europejskich Sędziów Administracyjnych również wyraziło pogląd, iż wyrok nielegalnego „Trybunału Konstytucyjnego” jest wyraźnie sprzeczny z podstawową zasadą nadrzędności prawa UE¹⁵;
- L. mając na uwadze, że w badaniu Eurobarometr Flash z sierpnia 2021 r. zdecydowana większość respondentów przyznała, iż UE powinna udostępniać środki państwom członkowskim tylko pod warunkiem, że ich rządy stoją na straży praworządności i zasad demokratycznych oraz je wdrażają; mając na uwadze, że odsetek ten był również bardzo wysoki w Polsce (72 %) ¹⁶;
- M. mając na uwadze, że według różnych sondaży przeprowadzonych w Polsce we wrześniu i w październiku 2021 r. tylko 5 % respondentów zadeklarowało, iż chciałoby, aby Polska opuściła UE¹⁷, 90 % pozytywnie oceniło członkostwo Polski w UE¹⁸, a 95 % stwierdziło również, że ich zdaniem wsparcie UE ma pozytywny wpływ na

¹² Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 października 2021 r., sprawa C-487/19, *W.Ż.*, EU:C:2021:798.

¹³ Postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 6 października 2021 r., sprawa C-204/21 R-RAP, *Komisja przeciwko Polsce*, EU:C:2021:834.

¹⁴ Dziennik Ustaw 2021 poz. 1852.

¹⁵ <https://twitter.com/AEAJ2000/status/1450008198375686145?t=AY2yz-vezln6Mlq6ZwSDJQ&s=19&fbclid=IwAR3JNygjzCo9QR1R6RghaCOeM8diOOuzRQRe48eAtEwPcmOQC1x5QWkFNrY>

¹⁶ Badanie Eurobarometr Flash – Stan Unii Europejskiej, IPSOS, sierpień 2021 r.

¹⁷ Ipsos dla OKO.press i *Gazety Wyborczej*, 23–25 września 2021 r. Dane liczbowe wyrażone w %.

¹⁸ Kantar, 21 września 2021 r.

rozwój ich miasta lub regionu – co jest odsetkiem wyższym od średniej w UE¹⁹;

1. głęboko ubolewa nad decyzją nielegalnego „Trybunału Konstytucyjnego” wydaną 7 października 2021 r.²⁰, która stanowi atak na całą europejską wspólnotę wartości i praw oraz podważa nadrzędność prawa UE jako jedną z jej fundamentalnych zasad zgodnie z utrwalonym orzecznictwem TSUE; wyraża głębokie zaniepokojenie, że decyzja ta może stanowić niebezpieczny precedens; podkreśla, że nielegalny „Trybunał Konstytucyjny” nie tylko nie ma mocy prawnej i niezależności²¹, ale także nie jest uprawniony do dokonywania wykładni Konstytucji w Polsce;
2. zaznacza, że zgodnie z art. 47 Karty prawo podstawowe do skutecznego środka prawnego wymaga dostępu do niezależnego sądu; dostrzega rosnące wyzwania stawiane w tym względzie przez krajowe sądy konstytucyjne i niektórych polityków oraz wzywa państwa członkowskie do poszanowania kluczowej roli TSUE i do stosowania się do jego orzeczeń;
3. ubolewa nad faktem, że z inicjatywą zakwestionowania nadrzędności prawa UE nad ustawodawstwem krajowym wystąpił obecny Premier RP, jeszcze bardziej nadużywając wymiaru sprawiedliwości jako narzędzia do realizacji swojego programu politycznego; ubolewa nad tą inicjatywą jako jednostronną decyzją kwestionującą ramy prawne UE i przestrzeganie ich przez Polskę; przypomina, że przystąpienie Rzeczypospolitej Polskiej do UE odbyło się w drodze ratyfikacji traktatu akcesyjnego za zgodą narodu polskiego wyrażoną w referendum; przypomina ponadto, że Rzeczpospolita Polska dobrowolnie zobowiązała się do przestrzegania postanowień traktatów założycielskich i orzecznictwa TSUE; potępia wykorzystywanie sądownictwa do celów politycznych i apeluje do polskich władz, aby zaprzestały arbitralnego wykorzystywania swoich uprawnień wykonawczych i ustawodawczych do podważania zasady podziału władzy oraz praworządności;
4. potwierdza, że system sądowy należy zbadać w całości, aby określić, czy służy on celowi skutecznej i niezależnej kontroli sądowej, oraz zdecydowanie odrzuca ponawiane przez obecny rząd PiS próby uzasadnienia zmian legislacyjnych w dziedzinie sądownictwa w Polsce, zwłaszcza w oparciu o pojedyncze, odosobnione przykłady w różnych państwach członkowskich;
5. ubolewa nad faktem, że wyrok w sprawie K 3/21 ma negatywne skutki dla polskich i europejskich obywateli i przedsiębiorstw, ponieważ nie można już zagwarantować ich podstawowego prawa do niezależnego wymiaru sprawiedliwości, który w pełni stosuje dorobek prawny i prawodawstwo UE; wyraża troskę o skuteczną ochronę praw podstawowych obywateli polskich i europejskich w tym kontekście;
6. wyraża uznanie dla dziesiątek tysięcy polskich obywateli, którzy wyszli na ulice w masowych pokojowych protestach, walcząc o swoje prawa i wolności obywateli

¹⁹ Badanie Eurobarometr z października 2021 r.,

<https://europa.eu/eurobarometer/api/deliverable/download/file?deliverableId=77331>

²⁰ Wyrok K 3/21.

²¹ Europejski Trybunał Praw Człowieka, sprawa *Xero Flor w Polsce sp. z o.o. przeciwko Polsce*.

europejskich; podziela ich dążenie do silnej, demokratycznej Polski w centrum projektu europejskiego;

7. obawia się, że wyrok w sprawie K 3/21 będzie miał silny efekt mrozący wobec polskich sędziów i będzie zniechęcał ich do korzystania z prerogatyw w zakresie stosowania prawa UE; ponawia swoje pełne poparcie dla polskich sędziów, którzy nadal stosują zasadę nadrzędności prawa UE i kierują sprawy do TSUE w trybie prejudycjalnym, w tym po wyroku w sprawie K 3/21, mimo ryzyka dla ich kariery zawodowej, włącznie z dyscyplinarnym odsunięciem od orzekania, zwolnieniem lub przymusową rezygnacją;
8. przypomina, że traktaty UE nie mogą być zmienione wyrokiem sądu krajowego oraz że Konstytucja RP w art. 91 przypomina, iż ratyfikowana umowa międzynarodowa stanowi część krajowego porządku prawnego i musi być bezpośrednio stosowana, a jej przepisy mają pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że polski „Trybunał Konstytucyjny” ze skutecznego strażnika Konstytucji został przekształcony w narzędzie legalizacji bezprawnych działań władz; przypomina, że orzeczenia TSUE nie podważają uprawnień państw członkowskich do dokonywania zmian organizacyjnych w sądownictwie;
9. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy niektórych parlamentów narodowych dotyczące omówienia i zajęcia jasnego stanowiska w sprawie ostatnich działań podejmowanych przez polski rząd PiS i jego ataków na nadrzędność prawa UE;
10. ponownie wyraża pogląd, że żadne pieniądze podatników UE nie powinny być przekazywane rządowi, które w sposób rażąco, celowy i systematyczny podważają wartości zapisane w art. 2 TUE;
11. wzywa Komisję i Radę do podjęcia pilnych i skoordynowanych działań poprzez:
 - wszczęcie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z przepisami dotyczącymi nielegalnego „Trybunału Konstytucyjnego”, jego niezgodnego z prawem składu i roli w uniemożliwianiu wykonywania wyroków TSUE oraz zwrócenie się do TSUE o zastosowanie środków tymczasowych, a także wszczęcie postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w związku z Izbą Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych Sądu Najwyższego, Krajową Radą Sądownictwa oraz Prokuraturą Krajową;
 - wszczęcie przez Komisję procedury przewidzianej w art. 6 ust. 1 rozporządzenia w sprawie warunkowości w zakresie praworządności wobec Polski, przypominając jednocześnie, że art. 5 rozporządzenia chroni dostęp odbiorców końcowych i beneficjentów do finansowania, oraz nakazując Komisji, by dołożyła wszelkich starań w celu zadbania o dokonanie płatności;
 - wstrzymanie się z zatwierdzeniem projektu planu odbudowy i zwiększania odporności Polski do czasu pełnego i właściwego wykonania przez polski rząd wyroków TSUE i sądów międzynarodowych oraz dopilnowanie, by ocena planu gwarantowała zgodność z odpowiednimi zaleceniami dla poszczególnych krajów, w szczególności w zakresie ochrony niezależności sądów;

- przyjęcie jednoznacznych zaleceń – co nie wymaga jednomyślności – w celu zajęcia się naruszeniami praworządności przez Polskę, wraz z jasno określonym harmonogramem, i stwierdzenie przez Radę, że istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia praworządności przez Polskę, zgodnie z procedurą określoną w art. 7 ust. 1 TUE, oraz rozszerzenie zakresu tej procedury na prawa podstawowe i demokrację;

- wykorzystanie swoich uprawnień, w tym wstrzymanie lub zawieszenie płatności, lub dokonanie w razie konieczności korekt finansowych, zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem w sprawie wspólnych przepisów, z uwagi na ryzyko poważnych uchybień w skutecznym funkcjonowaniu systemów kontroli w Polsce ze względu na brak niezależności sądów, który zagraża legalności i prawidłowości wydatków;

- omówienie kryzysu praworządności w Polsce w obecności przewodniczącego Parlamentu Europejskiego oraz zajęcie jasnego stanowiska i wydanie możliwie najbardziej kategorycznego wspólnego oświadczenia w tej sprawie, podpisanego przez szefów państw i rządów UE, podczas zbliżającego się szczytu w dniach 21–22 października 2021 r., a także podjęcie pilnych działań następczych na najbliższym posiedzeniu Rady do Spraw Ogólnych;

12. podkreśla, że żądania te nie są środkami karnymi wymierzonymi w naród polski, lecz sposobami, za pomocą których można będzie przywrócić w Polsce praworządność w kontekście stałego pogarszania się jej stanu; wzywa Komisję, aby wykorzystwała wszystkie dostępne jej narzędzia w celu określenia sposobów, dzięki którym polscy obywatele i mieszkańcy Polski nie zostaną pozbawieni korzyści z funduszy UE z powodu działań obecnego rządu, oraz aby stworzyła kanały umożliwiające Komisji bezpośrednie przekazywanie tych funduszy ich końcowym beneficjentom;
13. przyjmuje do wiadomości głosowanie Komisji Prawnej z 14 października 2021 r. w sprawie poparcia skargi wniesionej do TSUE przeciwko Komisji Europejskiej w związku z zaniechaniem przez nią działania prowadzącego do uruchomienia unijnego mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności;

o

o o

14. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie, Komisji, Komitetowi Regionów i Radzie Europy.